

1974

XVIII. ŠP (26. 5.–2. 6.)

Opět jako vyvrcholení národní přehlídky souborů MJF a také soutěže „o nejpodnětnější inscenaci v oboru malých jevištních forem“. Konal se v rámci celostátního festivalu ZUČ 1974–1975 na počest 30. výročí SNP a osvobození ČSR, které se tehdy slavilo, přehlídky se proto zúčastnili náměstek ministra kultury ČR Josef Švagera a předseda ČÚV SSM Miloslav Dočkal... Program zahrnul inscenace čtrnácti amatérských souborů, hosty byly čtyři profesionální soubory považované za „soubory malých jevištních forem“ – měly naplnit záměr konfrontace mladých amatérských divadelníků s renomovanými profesionály v rámci „tvůrčí dílny“, již se měl tento ročník stát...

Cenu Stříbrného větru za nejpodnětnější inscenaci uděloval ČÚV SSM a získal ji studentský vědecký kroužek Kruh SSM FFUK Praha za inscenaci *Král Lear (Na Leara)* v překladu a výrazné úpravě Milana Lukeše – podle Jana Císaře „mimořádným způsobem aplikující dětskou hru, která je pohledem na Shakespearův text – a na svět vůbec“. Cenu ministerstva kultury si odvezl soubor Gymnázia Břeclav vedený manželi Kaněrovými za *Písně žáků Břeclaváků* – především za „mladé a optimistické vystoupení“. Cenu ONV Písek dostala Pantomima skvělých iluzí při ÚDMPJF Praha (ved. Vladimír Gut) za „výrazné a svěží nastudování vlastních pantomimických námětů“ v inscenaci *Paskvil* inspirované Ch. Chaplinem, B. Keatonem a Laurelem a Hardym. V soutěžním programu vystoupil i soubor DK Jirásek Česká Lípa s vlastní dramatizací Lavrenčova románu *Jedenačtyřicátý*, kterou hrál pod názvem *Balada o poručíkovi a Marjutce*. Soubor Triangl ODPM Brno uvedl Gogolovu hru *Vij* a Kolektiv DPM Brno hru Jaroslava Svozila *Město*, inscenace „zaujala scénografií a použitou hudbou, v níž se bohužel ztrácelo slovo“.

Vojenský soubor z Domažlic uvedl pásmo *A děti bylo peklo* a další vojenský soubor VÚ 4453 Žatec pásmo z veršů Pabla Nerudy *Zpěv po zemi rozprášený* – jeho vedoucím byl des. abs. Petr Oslzlý, v civilu dramaturg brněnského Divadla na provázku. Poetické divadélko ODPM Na Zámečnici Praha-Smíchov hrálo pásmo z poezie Jitky Šebkové, studentky gymnázia, *Jdu vsťříc životu* a soubor LŠU Praha 7 jednoaktovky Tennessee Williamse *Dům na zbourání a Mluv ke mně jako déšť*. Soubor VIA Praha-Dejvice vedený Janem Rosákem, později známým moderátorem rozhlasu a televize, inscenoval Bulgakovova *Piláta pontského* coby „vyprávěné divadlo, v němž divák byl dalším partnerem herců na jevišti“, a Cena JČKNV za „vytříbenou realizaci eticky závažného textu“ ho neminula. Orfeus Praha s principálem Radimem Vašinkou (už po vyhnání z původního malostranského sídla) uvedl inscenaci *Nic netušíc, vesele poskočila*, Mladá scéna Písek kabaret Pavla Fialy *O trpaslících (O myšilidech)* a soubor Křesadlo LŠU z Prahy 6 *Naivní mystérium* na téma hry bratří Čapků *Ze života hmyzu* (na plakátu je mylně uveden jako *Vagantské putování*, které se však hrálo v ročníku předchozím).

Mimo soutěž vystoupilo Divadelní studio divadla Oldřicha Stibora z Olomouce s inscenací Twainova *Prince a chudáse* v režii Jiřího Kroce a Pavla Dostála, a to v tradiční činoherní formě – porota ji přesto ocenila zvláštním uznáním „za nejpreciznější a nejucelenější tvar, zrozený na klasickém půdorysu velkého divadla, takže k malým jevištním formám jaksi nepatříčně přidáné...“ Jako host vystoupilo na závěr přehlídky divadélko Oko při gymnáziu a ZK ROH Vagonka Poprad s kabaretním pásmem Augustína Kuchára *Malý krvavý kolobeh*.

K soutěžním představením proběhly debaty s porotou, v níž tentokrát byli Pavel Bošek, Jan Císař a Ivan Vyskočil, za ÚV SSM byl jejím předsedou Oldřich Janota, dále

skladatel Petr Hannig, J. M. Navrátil, Kamil Mařík a Jaroslava Adamová. Odborné semináře pro cca 150 účastníků se věnovaly dramaturgii MJF (Ivan Vyskočil a Pavel Bošek), práci ve skupině vedl Václav Martinec a H. Junová, pantomimě se věnoval J. Kaftan. Byla i beseda s novináři a zahraničními hosty, přes řadu pozvání přijeli pouze zástupci z Itálie a Jugoslávie. Zvláštní seminář byl věnován práci klubů SSM a v divadelním klubu se sešel i Klub mladých tvůrců.

Přehlídka uvedla i profesionální, inspirativní či studijní představení, královéhradecký Drak inscenací *Aby děti věděly*, Divadlo na okraji Praha *Klížence od Tiffanyho*, Činoherní studio Ústí nad Labem hru *Diogenes cynik* v režii Evalda Schorma a brněnské Divadlo na provázku *Commedii dell'arte*, kterou hrálo na hřišti za divadlem. Závěrečný Gala program z nejúspěšnějších vystoupení připravil Pavel Fiala, opět dramaturg přehlídky, vše ukončil večírek na rozloučenou v hotelu Bílá růže (kde byl i večírek zahajovací). Proběhla beseda se zahraničními hosty, výlet na hrad Zvíkov a v ZK Jitex výstava prací mladých výtvarníků.

Letošní osmnáctý ŠP se odehrával v rozpětí mezi Hrou na Leara a Princem a chud'asem. Inscenace Hra na Leara [...] vychází především z účinkujících, lépe řečeno: ze členů skupiny. Pojem režiséra v běžném slova smyslu tu mizí, je to jeden z tvůrců, který ví o společném tématu více než ostatní a u nich potom burcuje vědomí společné náležitosti k tomuto tématu a schopnosti vyslovit je. [...] Soubor Křesadlo: jeho spontaneita má už v sobě jisté zafixované pevné postupy [...] jejich pohybové vyjádření se už v některých momentech a projevech stává pevně fixovaným a vracejícím se znakem, předem připraveným pro některé situace. Když se pak tento pohybový znak setká se slovem, které směřuje jinam, je zle. Neboť slovo je zbytečné. [...] Říkali jsme si: o co by byla Hra na Leara ještě působivější, kdyby bylo rozumět! Říkali jsme si: co by se asi stalo, kdyby se herci Křesadla nechali zpětně ovlivnit slovem a psychologickou motivací, která jde ze slova. A mnohokrát jsme si říkali: kdybychom alespoň věděli, o čem mluví. (Císař, Jan. Co je Šrámkův Písek. AS 1974, roč. 11, č. 8, s. 1–3)

A co jsou to „malé formy“? Jakou odpověď dal na tuto otázku letošní Šrámkův Písek? Zatím spíše vymezil hranice negativně. Tím, že se objevilo představení Prince a chud'ase, neboť tváří v tvář jeho vyspělému tradičnímu tvaru se ukázalo, že malé formy, pokud toho názvu budeme pro zvyk užívat, začínají asi tam, kde zaniká ustálené řešení vztahů mezi jednotlivými složkami inscenace, zejména onoho trojúhelníku – režisér – herec – autor, kde se proto – a především – zcela nově a odjinud vytváří konvence vztahů hlediště a jeviště. A tím také vzniká onen prostor, v němž společné téma musí být vnímáno, v němž zazní jako nepominutelná společenská výpověď o tomto světě. (Ibid.)